

e-ISSN: 2630-631X

Article Type
Research Article**Subject Area**
Fine Arts, MusicVol: 8
Issue: 58
Year: 2022
Pp: 787-795Arrival
22 February 2022
Published
30 April 2022
Article ID 62134Doi Number
<http://dx.doi.org/10.31576/smryj.62134>**How to Cite This Article**
Elcim, N. & Öner Zafer, Ç. (2022). "Carl Philipp Emanuel Bach'ın Solo Flüt Sonatı Hakkında Bir İnceleme", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 8(58): 787-795

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Carl Philipp Emanuel Bach'ın Solo Flüt Sonatı Hakkında Bir İnceleme

A Review Of Carl Philipp Emanuel Bach's Solo Flute Sonata

Nazmi ELCİM¹ Çisem ÖNVER ZAFER² ¹ Yüksek lisans öğrencisi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne, Türkiye² Doç. Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuarı, Üflemlî Vurmalı Çalgılar Ana Sanat Dalı, Edirne

ÖZET

Klasik müzik denilince akla Bach ailesi gelmektedir. Bach ailesinin bir ferdi dünyaya geldiğinde, müzik eğitimi aile fertlerinden almaktadır. Yani bu süreç, usta çırak ilişkisi içinde yürütülmektedir. Bach ailesi, klasik müziğe çok katkısı bulunmuş bir ailedir. Bu ailenin en önemli bestecilerinden biri olan Johann Sebastian Bach'ın oğlu olarak dünyaya gelen C. P. E. Bach, Barok dönem müziğinde doğmuş ve Barok dönemden Klasik dönem müziğine geçişte besteleriyle bu döneme katkıları olmuştur. C.P.E Bach, yaşadığı dönemin ünlü klavye bestecileri arasındadır. Klavye için yüzen fazla sonat ve solo eser bestelemiştir. Bunun yanında kilise müzikleri, senfoniler, üflemlî çalgılar için sonatlar, konçertolar, solo eserler ve şarkılar bestelemiştir.

'Klavye Enstrümanlarını Çalmanın Gerçek Sanatı' üzerine bir deneme yayınlamıştır ve bu deneme, 18. yüzyılın müzikal düşünce ve icra üzerine en önemli belgelerinden biri haline gelmiştir. C.P.E Bach, flüt repertuarına da pek çok eser kazandırmıştır. Flüt için bestelemiş olduğu konçertoları, sonatları ve solo eserleri flüt repertuarında önemli yere sahiptir. Bestelemiş olduğu eserlerden La minör solo flüt sonatı, icracılar için müzikal teknik açıdan oldukça öğretici bir eserdir. C. P. E. Bach'ın solo flüt sonatının incelendiği bu makalede, bestecinin hayatı ve müziği hakkında bilgiler verilmiştir. Bu sonatı icra etmek isteyen öğrenciler ya da icracılar için gerekli görülen icra tekniği bağlamında ayrıntılara yer verilmiş ve icra edilirken performansı daha iyi seviyeye çıkaracak çeşitli egzersizler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Barok dönem, Flüt, Flüt sonatı, Carl Philipp Emanuel Bac

ABSTRACT

When it comes to classical music, the Bach family comes to mind. When a member of the Bach family is born, he receives his musical education from family members. In other words, this process is carried out in a master-apprentice relationship. The Bach family is a family that has contributed a lot to classical music. Born as the son of Johann Sebastian Bach was born in the Baroque period music and contributed to this period with his compositions in the transition from the Baroque period to the Classical period music. C. P. E. Bach is among the famous keyboard composers of his time. He composed more than a hundred sonatas and solo Works for the harpsichord. In addition, he composed sonatas, concertos, solo works and songs for church music, symphonies, wind instruments. He published an essay on

'The Real Art of Playing Keyboard Instruments', which has become one of the most important documents on musical thought and performance of the eighteenth century. C. P. E. Bach has also contributed many works to the flute repertoire. His concertos, sonatas and solo works for the flute have an important place in the flute repertoire. The solo flute sonata in A minor, one of the works he composed, is a very instructive piece of musical technique for performers. C. P. E. Bach in this article, which examines Bach's solo flute sonata, information about the composer's life and music is given. Details are given in the context of the performance technique, which is considered necessary for students or performers who want to perform this sonata, and various exercises are presented that will improve the performance while performing.

Keywords: Baroque period, Flute, Flute sonata, Carl Philipp Emanuel Bach

GİRİŞ

Barok dönemin sonlarında dünyaya gelen C. P. E. Bach, besteleriyle Klasik döneme ışık tutmuştur. Anlatımındaki incelik, yapısal özgürlük ve çeşitliliğiyle pek çok ünlü besteci, müziğindeki dehasına hayran kalmıştır. C.P.E Bach, bestelemiş olduğu her türden eserle, Klasik dönemin en önemli kurucularından biri haline gelmiştir. Bestelerindeki öngörülemezlik ve tek bir eserde bile geniş bir duygusal yelpazeye sahip olmasıyla, yeni bir çağa işaret etmektedir.

Barok 'biçimsiz inci' (barroco) sözlük anlamıyla İspanyolcadan Fransızcaya geçmiş bir terimdir. Bu dönem, 1600 yıllarında Claudio Monteverdi (1567-1643)'nin madrigal ve opera denemeleriyle başlayan, J. S. Bach'ın ölümüyle sona eren yüz elli yıllık dönemi kapsamaktadır. Rönesans'ın ideal ses anlayışı, bağımsız seslerin yarattığı çok seslilik ilkesine dayanır. Barok dönemin ideal sesi ise, temel bir bas ve süslü bir melodinin yalın armoni aracılığıyla birleşmesinden doğar. (İlyasoğlu, 1994, s.25)

Barok dönemdeki önemli gelişmelerden biri kadans ve ritim öğelerindeki gelişmelerdir. Önceki dönem müziklerinde sona varıldığını belirten güçlü bir durak olmadığı gibi, bitiş duygusu da net şekilde

yansıtılmazdı. Barok dönemin sonuna yaklaştıkça birbiri ardına gelen armonilerin hazırladığı kadansla birlikte güçlü bir son hissedilir. Bugün majör ve minör olarak kullandığımız ses dizileri bu dönemde

ortaya çıkmış, ana tona bağlı kalmak şartıyla yapılan modülasyon (ton değişimi) bu diziler aracılığıyla olmuştur. (Dik, 2006, s.22)

Müzik tarihinde Barok çağı, Rönesans özelliklerinden yola çıkarak, yüz elli yıllık bir akış içinde armoni tekniğinin mükemmele kavuştuğu; kantat ve opera gibi sahne sanatlarının filizlendiği, senfonik orkestraların ilk tohumlarının atıldığı, Vivaldi, Handel ve J. S. Bach'ın yetiştiği renkli dönemdir. Barok dönem'de besteciler kilise, belediye, saray ve operalarda çalışıyor, saray ve aristokrat kesiminin siparişleri üzerine yapılan besteler ile geçimlerini sağlıyorlardı. (İlyasoğlu, 1994, s.25)

Bu dönemin önemli bestecilerinden bazıları; C.Monteverdi (1567-1643), G. Frescobaldi (1583-1643), A. Scarlatti (1660-1725), H. Purcell (1659-1695)'dir. C. P. E. Bach her ne kadar Barok dönemimin sonlarına doğru bestelerine başlamış olsa da, Klasik dönem bestecisidir. C. P. E. Bach, aydınlanma ruhunun etkisiyle şekillenen müzikal duyarlılık stiline en önemli temsilcisi olarak görülmektedir. J. S. Bach'ın ölümüyle sonlanan Barok dönem, yerini Klasik dönem'e bırakmıştır. Müzik tarihinde genel olarak, 18. yüzyılın ikinci yarısından, J. S. Bach'ın ölüm tarihi 1750'den başlayarak Ludwig van Beethoven'ın ölüm tarihi 1827'ye kadar geçen dönem, Klasik dönem olarak tanımlanır. Klasizm; eski Yunan Roma sanatındaki özellik ve incelikleri, klasik değerleri örnek alıp hiçbir zaman güncelliğini yitirmeyen eserler ortaya çıkarmak anlamına gelmektedir. (Jaçe, 2019,s.19)

Müzikte klasizm, bir başka anlamda da hafif olmayan ciddi müzikleri temsil etmektedir. Christoph Willibald von Gluck, Franz Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart ve Ludwig van Beethoven dönemin ilk akla gelen bestecilerindendir. Barok dönemden Klasik döneme geçerken bazı akımlar gözlenir. Bunlar rokoko, fırtına ve gerilim, Mannheim okulu ve aydınlanma akımlarıdır. (Zafer, 2016, s.368)

Diğer müzik dönemlerine bakıldığında çok kısa bir zaman dilimini kapsayan Klasik dönem, bestecileri ve müzikal formları ile oldukça geniş bir dönemdir. Klasik döneme, klasik ismini verilmesi, bugün kullandığımız çoğu müzikal formun ve yapının bu dönemde bugünkü şeklini almasındandır. Aydınlanma felsefesi, müziğin ruhuna işlenmiştir. Dönemin müziği kendinden önceki Barok dönemin aksine sade, yalındır. Barok dönemde ortaya çıkan süslemelerin kullanımı da bu dönemde farklılıklar göstermektedir ve sadelik ön plana çıkarılmıştır.

CARL PHİLİPP EMANUEL BACH' IN HAYATI VE MÜZİĞİ

Carl Philipp Emanuel Bach' ın Hayatı

Carl Philipp Emanuel Bach, 8 Mart 1714'de Almanya'nın Weimar kentinde doğdu. Johann Sebastian Bach'ın (1685-1750) ve Maria Barbara Bach'ın (1684-1720) beş oğlundan ikincisi olarak dünyaya gelen C. P. E. Bach, ilk müzik öğrenimini babasından aldı. On yaşında babasının kantör olduğu Aziz Thomas Okulu'na girdi. 1731' de C.P.E.Bach, hukuk okumak için Leipzig Üniversitesi'ne kaydoldu. Üç yıl sonra, eğitimine Frankurt Üniversitesi'nde devam etmek için Leipzig'den ayrılan C.P.E.Bach, burada klavsen çalmış, klavsen öğretmenliği yapmış ve şef olarak çalışmıştır. İlk besteleri bu zamana kadar uzanmaktadır. 1738'de 24 yaşında Hukuk Fakültesi'nden mezun olan C.P.E.Bach, hukuk kariyerini bir kenara bırakarak, kendini tamamen müziğe adanmış olarak karar verdi. (Powers, 2002, s.15)

1738'de, Prusya Velihaftı Frederick (1712-1787) tarafından Ruppın'deki orkestraya, klavseni olarak atandı. Frederick 1740'da tahta çıktıktan sonra, orkestranın kalıcı üyesi oldu. Prusya Sonatını (1740-42) Frederick'e, Altı Württemberg Sonatını (1742-44) genç Württemberg Dükü Carl Eugen (1728-1793)'e adadı . Württemberg Dükü Carl Eugen dahil olmak üzere, Kraliyet sarayında klavyeli enstrümanlar öğretti. Bu iki sonat, klavye sonatlarında ortaya çıkan yeni üslubun en önde gelen örnekleri olarak kabul edilir. Prusya sarayındaki yirmi sekiz yıllık hizmetinde C.P.E.Bach, Avrupa'nın en ünlü klavye bestecilerinden biri oldu. Klavsen için yüzden fazla sonat ve solo eser besteledi. 1753'de, 'Klavye Enstrümanlarını Çalmanın Gerçek Sanatı' isimli bir deneme yayınladı. Kendi dönemindeki klavyeli çalgılar ve basso continuo için ana ders kitabı haline gelen, altı sonata düzenlenmiş ve on sekiz alıştırma içeren bu deneme, 18. yüzyılda müzikal düşünce ve icra üzerine en önemli belgelerden biri haline gelmiştir. (Pirgon, 2012, s.352)

1744'de C.P.E.Bach, Berlinli şarap tüccarının kızı olan Johanna Maria Dannemann ile evlendi. Evliliğinden, bir kız Anna Carolina Philippina Bach (1747-1804) ve iki erkek dünyaya geldi. Oğullarından ilki Johann August Bach(1745-1789)

avukat, ikincisi de Johann Sebastian (1748-1778) Hamburg’da ünlü bir ressamdır. Carl Philipp Emanuel Bach, yaşadığı dönemde çok saygı duyulan bir besteci olarak 14 Aralık 1788’de Hamburg’da ölmüştür. (Powers, 2002, s.15)

Carl Philipp Emanuel Bach’ın Müziği

Carl Philipp Emanuel Bach, müzik dünyasında çok önemli bir yere sahip olan müzisyen bir aileye doğmuştur. Babası Johann Sebastian Bach, Barok döneme besteleriyle yön vermiş bir müzisyendir. Dolayısıyla C.P.E. Bach, ilk müzik eğitimini babasından almıştır. 10 yaşında babasının Kantör olduğu okulda, müzik eğitimini almaya devam etmiştir. Fakat daha sonra müzik eğitimini yalnızca babası J.S.Bach’dan aldığı bilinmektedir.1734’de hukuk eğitimine devam etmek için Frankfurt’a taşınan C.P.E. Bach, burada klavye çalmış, öğretmenlik yapmış ve ilk bestelerini burada okurken yapmaya başlamıştır. (Powers, 2002, s.16)

C.P.E. Bach’ın babası J.S.Bach’ın ölümüyle sona eren Barok dönemden, Klasik döneme geçişte, besteleriyle bu dönemi hazırlamış ve Klasik döneme ışık olmuştur. Daha çok klavye besteleriyle ön plana çıkan C.P.E. Bach, Klavye için 100’den fazla sonat ve solo eser bestelemiştir. Klavye sonatları, müzikal form tarihinde önemli bir çağa işaret etmektedir. Tarz olarak berrak, ifade olarak narin ve hassas, yapı olarak özgür bir yazım ile dönemin bestecilerini etkilemiştir. Bestelerinde İtalyan Okulu ve Viyana Okulu’ndan tamamen ayrılıp bunun yerine, birkaç nesil sonra yaygın hale gelecek olan döngüsel ve doğaçlama biçimlerine doğru ilerlemiştir. C. P. E. Bach besteleriyle, Georg Anton Benda (1722-1795), Bernhard Joachim Hagen (1720-1787), Ernst Wilhelm Wolf (1735-1792) ve Friedrich Wilhelm Rust (1739-1796) gibi Alman bestecilerini etkilemiştir. Etkisi çağdaşlarıyla sınırlı kalmamış, Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809-1847) ve Carl Maria von Weber (1786-1826)’e kadar uzanmıştır. (Büke, 2012, s.45)

C.P.E. Bach kaleme aldığı bir yazısında, müzisyenin en önemli amacının kalbe dokunması ve duyguları harekete geçirmesi olarak açıklamış ve bunu yapmak için de müzisyenin ruhuyla çalması, üretmesi gerekliliğini belirtmiştir. Kuzey Almanya’daki yeni müzik anlayışının yol açtığı başlıca farklılık, o ana kadar çok fazla kullanılan süslemelerden kaçınma eğilimidir. Bu doğrultuda hem C.P.E.Bach hem de J.J.Quantz (1697-1773) aşırı süslemelere karşı uyarıda bulunmuştur. Alman müzik eleştirmeni, teoristi ve kompozitörü Marpurg, Berlin okulunu onaylayan yazısında dönemin yeni müzik anlayışını şöyle ifade etmektedir; Quantz’ın, Bach’ın

Graun’un ve diğerlerinin çalışmaları, süslemelerin bir araya toplanması olarak asla tanımlanamaz. Bu çalışmalar, güzel söz söyleme sanatına sahip, etkileyici ve farklı şeylerin kaliteli bir şekilde kombine olup bir dinamik oluşturmasından kaynaklanır. Bu çalışmalar hem çok karmaşıklık yaratmaz hem de kalbe doğrudan işler. (Pirgon, 2017, s.352)

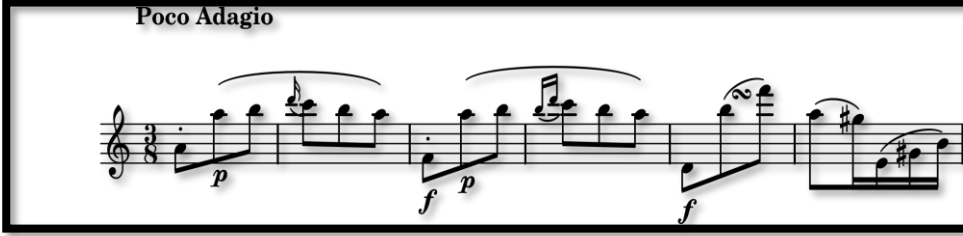
Bu tespitler çerçevesinde çağdaşlarının çoğunun, Barok dönemin müzikal öğelerinin dışında eserler verdiği ve artık farklı müzikal stil arayışının içişiğine girdikleri görülmektedir. Üretken bir besteci olan C. P. E. Bach, birçok çalgı için enstrümantal müzik ve dini müzik bestelemiştir. C. P. E. Bach, müziğin temelinde özel duyguların tasvir edildiği ifadeler olması gerektiğini savunmuştur. Bu nedenle sonatlarında biçimden çok, öz ön planda olmuştur. Flüt için çeşitli formlarda eserler besteleyen C.P.E.Bach, dokuz flüt sonatı, on trio sonatı ve solo flüt sonatı bestelemiştir. Oda müziği için yazdığı üç kuartet, iki divertimento, bir de flüt keman düeti bestelemiştir. Üç adet de flüt konçertosu bestelemiştir.

CARL PHİLİPP EMANUEL BACH’IN SOLO FLÜT SONATI

Carl Philipp Emanuel Bach, bestelemiş olduğu La minör solo flüt sonatını, Prusya kralı Frederick’ in saray orkestrasında çalıştığı dönemde bestelemiştir. Frederick aynı zamanda flüt icracısıydı ve bu solo sonatı 1747’de Frederick’e bestelemiştir. Sonatın ilk baskısı, 1763 yıllarında Musikaliches Manherley dergisinde yayınlanmıştır. (Powers, 2002, s.15) Barok stiline yan sıra, yavaş armonik hareket galant stiline özelliklerini içerir. Galant stili, Barok dönemin karmaşıklığının aksine, sadeliği içermektedir. C. P. E. Bach’ın bestelemiş olduğu La minör solo flüt sonatı. 18. yüzyılın en önemli flüt eserlerinden olmuştur. Solo flüt sonatı, teknik ve müzikal geçişleriyle flüt repertuarına kazandırılmış eserler arasında çok önemli yere sahip olmuştur.

Sonat üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm poco adagio adıyla yazılmıştır. 3\8’lik ve yavaş ritimde yazılmış bu bölüm, oldukça duyu yüklü ve müzikal açıdan zengindir. İkinci bölüm Allegro adıyla ve 2\4’lük yazılmıştır. Üçüncü ve son bölüm ise birinci bölümde olduğu gibi tekrar 3\8’lik ritimde, Allegro yazılmıştır. İçerisinde barındırdığı teknik ayrıntılarıyla flüt repertuarında vazgeçilmez bir yere sahiptir.

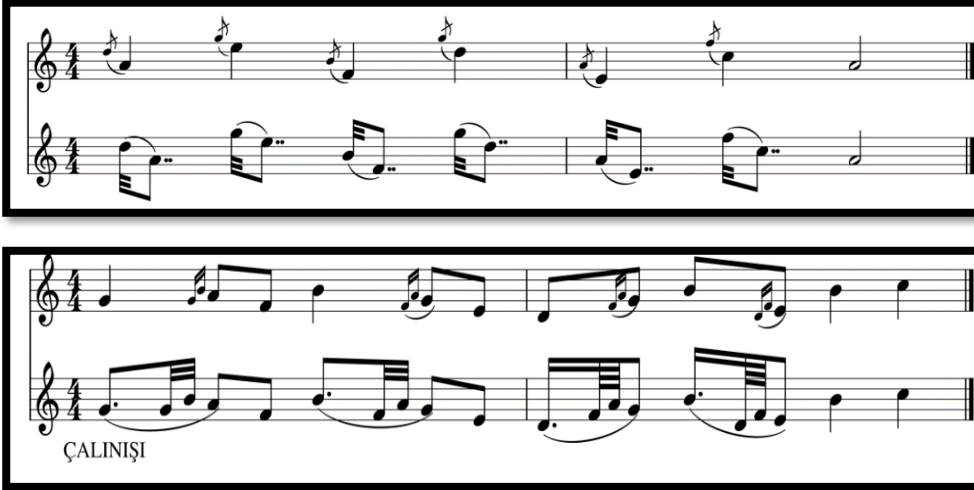
Aşağıda gösterilmiş olan C. P. E. Bach solo flüt sonatının poco adagio bölümünün ilk 6 ölçüsünde besteci, nüansları çok belirgin bir şekilde yazmıştır. Forteden, piyano nüansına ve piyanodan forte nüansına bariz bir şekilde ifade gerektiren nüanslar kullanılmıştır.

Şekil 1. C. P. E. Bach Sonata İn A Minör For Solo Flute 1-6. Ölçüler.

Kaynak: C. P. E. Bach solo flüt sonatı notalarına, <https://imslp-org> adresinden ulaşılmıştır.

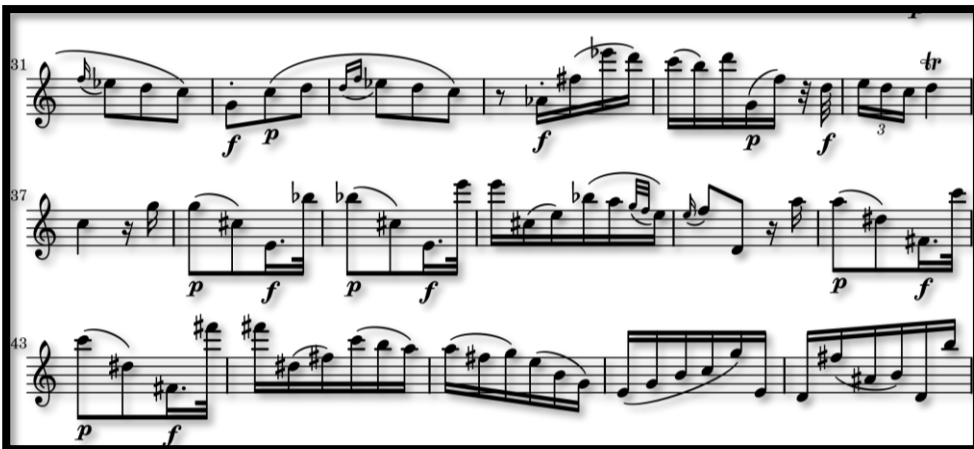
Sonata'nın girişinde, süsleme notaları ve gurbetto görülmektedir. Her eserde olduğu gibi bu sonatta da giriş çok önemlidir. Staccatolar, süsleme notaları ve nüanslar temiz ve belirgin bir şekilde icra edilmelidir. Poco adagio bölümünde bestecinin yazmış olduğu, yukarıda gösterilen süsleme notalarının daha net ve anlaşılır olması için aşağıda çalışmalar sunulmuştur.

Şekil 2. Süsleme notalarının yazılışı ve okunuşu ile ilgili çalışmalar.

Şekil 3. Gurbettonun yazılışı ve okunuşu ile ilgili çalışmalar.

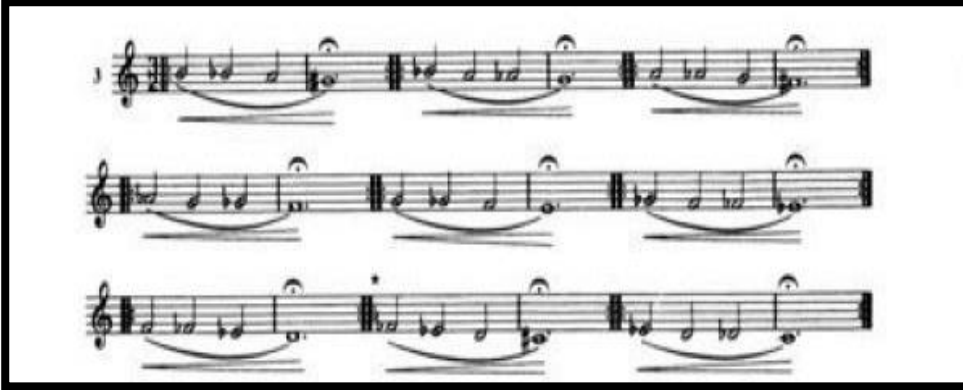

Şekil 4. C. P. E. Bach sonata in a minör solo flüte 31-47. ölçüler.

Yukarıda gösterilmiş olan poco adagio bölümünün 7. ölçüden 47. ölçüsüne kadar olan kısımda, 16'lık süregelen bağlı notalar, piyanodan forteye, forteden piyanoya ani nüans geçişleri, triller ve 32'lik notalar göze

çarpmaktadır. Bu kısımda bağlı 16'lık notaları, müziğin süregelen durgunluğunu kesmeden ve nefes yerlerine dikkat edilerek çalışılmalıdır.

43.ölçünün ilk sekizliğinde piyano nüansındaki 3.oktav do notası, 3. sekizliğinde ise forte fa diyez notasını görmekteyiz. Bu örnekte de olduğu gibi farklı ölçülerde de, bu nüans geçişleri görülmektedir. Bestecinin yazmış olduğu bu bölümde, süsleme notaları ve ani nüans geçişleri bölüm boyunca devam etmektedir.

Şekil 5. Nüans ve ton çalışması.

Kaynak: Trevor Why No.1 3 Numaralı Etüt.

Theobald Boehm (1794–1881)
Op. 26

Allegro (♩ = 100)

Şekil 6. Staccato ve 16'lık nota çalışması.

Kaynak: Theobald Boehm Flüt Metodu, 2 numaralı etüt.

Şekil 7. C. P. E. Bach Sonata İn A Minör Solo Flute 77-93. Ölçüler.

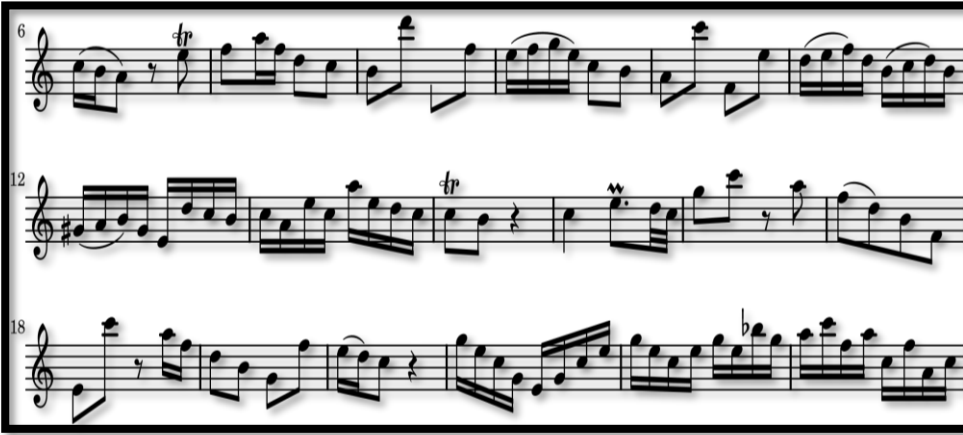
Poco adagio bölümünün 7-47. ölçüler arasında da gösterildiği gibi, bölümün bu pasajında da göze çarpan, nüansların ani geçişleri, bağlı notalar ve süsleme notalarıdır. Poco adagio bölümünün en dikkat çekici ve icracı için önemli olan

noktalarıdır. Poco adagio bölümü, duygu yüklü bir bölümdür ve icracı, sakin ve durağan şekilde icra etmelidir. Yukarıda belirtilen örneklere bakılması, poco adagio bölümünün daha rahat icra edilmesinde yardımcı olacaktır.

Carl Philipp Emanuel Bach'ın Solo Flüt Sonatı İkinci Bölüm

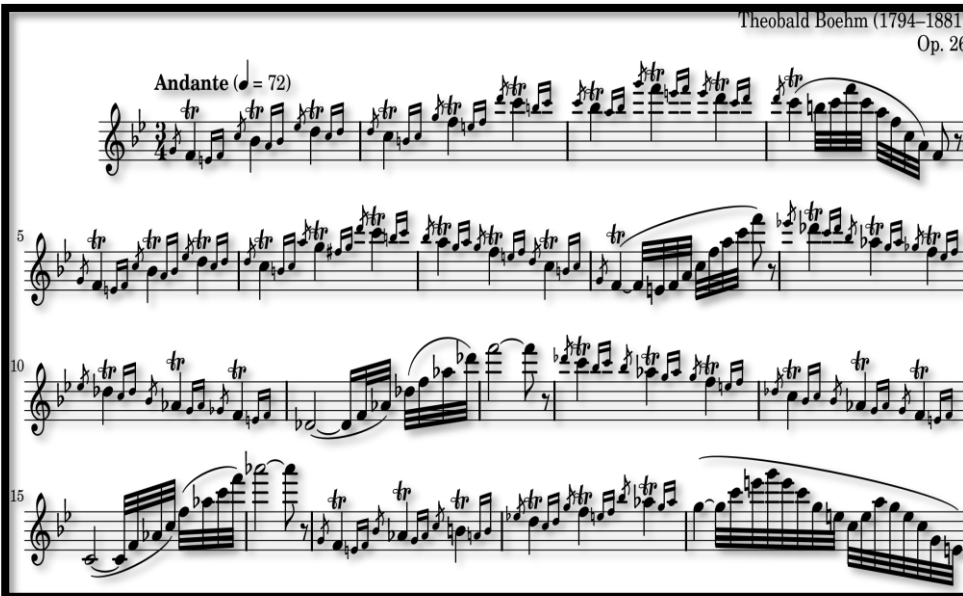
C.P.E. Bach'ın La minör solo flüt sonatının 2. bölümü, allegro ve 2\4'lük yazılmıştır. Oldukça eğlenceli bir melodi ile yazılmış bu bölüm, cantabile (şarkı söyler gibi) ve akıcı bir şekilde çalınmalıdır. Allegro bölümü, icracının teknik becerilerini ortaya çıkaracağı bölümdür. 8'lik auptakt La notasıyla başlar. Nefes yerlerine ve temiz icrasına özellikle dikkat edilmelidir.

Poco adagio bölümünde de görüldüğü gibi ani nota atlamaları bu bölümde de göze çarpmaktadır. Allegro bölümünde, 1.oktav mi notasından, 3.oktav 8'lik do notasına geçişi gibi ani nota geçişleri görülmektedir. Bu bölümün öncelikle yavaş bir şekilde icrası daha iyi olacaktır. Allegro ritmine ulaşana kadar yavaş bir şekilde icra etmek, bu bölümün daha rahat çalınmasını sağlayacaktır. Ayrıca, gurbetto ve süsleme notaları bu bölümde de kullanılmıştır.

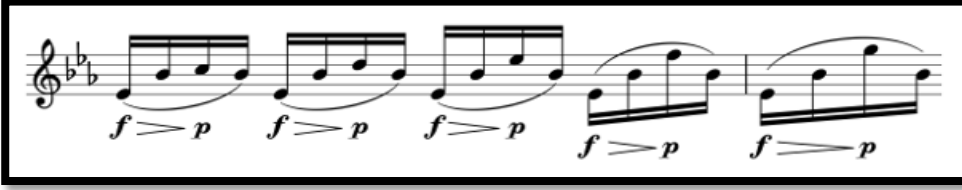
Şekil 8. C.P.E.Bach Sonata İn A Minör Solo Flute Allegro 6-23.Ölçüler.

Yukarıda belirtilen Allegro bölümünün ölçülerinde mi-fa diyez trili, si-do trili ve mi-fa mordanı ve ardından gelen 32'lik notalar görülmektedir. Hızlı bir bölüm olmasından dolayı trillerin ve mordanın ardından gelen notalar icracılar için zorlayıcı olabilmektedir. Aşağıda, Allegro bölümünün tril ve süsleme notalarının daha sürükleyici bir şekilde icra edilebilmesi için çalışmalar sunulmuştur. Sonatın poco adagio ve allegro bölümünde sıkça karşımıza çıkan ani nüans değişimleri için aşağıda çalışmalar sunulmuştur.

Şekil 9. Tril ve süsleme notaları çalışması.

Kaynak: Theobald Boehm Flüt Metodu, 5 Numaralı Etüt.

Şekil 10. Nüans çalışması.

Kaynak: Trevor Wye 1 numaralı metod, esneklik 1 egzersizi.

Şekil 11. C. P. E. Bach Sonata İn A Minör Solo Flute Allegro 87-91. Ölçüler.

Yukarıda gösterilmiş olan Allegro bölümünün bu pasajında, 89 ve 90.ölçülerinde görülen 16'lık nota yürüyüşleri, bu bölümde sıklıkla görülmektedir. Bu ölçülerdeki pasajda, tiz notalar olan do, mi, sol diyez, si, la, do, si ve la'dır. Bu ölçülerdeki pes notalar ise mi notasıdır. Bu tiz nota yürüyüşünü daha net belli edebilmek için Forte nüansında, mi notalarını ise piyano nüansında icra etmek, müziğin daha net aktarılabilmesinde yardımcı olacaktır.

Carl Philipp Emanuel Bach'ın Solo Flüt Sonatı Üçüncü Bölüm

C. P. E. Bach'ın La minör solo flüt sonatının 3. Bölümü Allegro ve 3\8'lik yazılmıştır. 2.bölümde de olduğu gibi, oldukça eğlenceli ve akıcı bir melodiyle yazılmıştır. Allegro bölümü 2.bölüme göre daha hızlıdır. Allegro bölümünde ilk iki bölümde de görüldüğü gibi, ani nota sıçramaları görülmektedir. 2.bölüme göre daha hızlı ritimde çalınması gerektiğinde dolayı icrası daha zordur. Hem nota yürüyüşleriyle, hem de nüans açısından oldukça fazla müzik anlatımı içeren bir bölümdür. Bu bölümde de ilk olarak yavaş ritimde çalışılmalıdır.

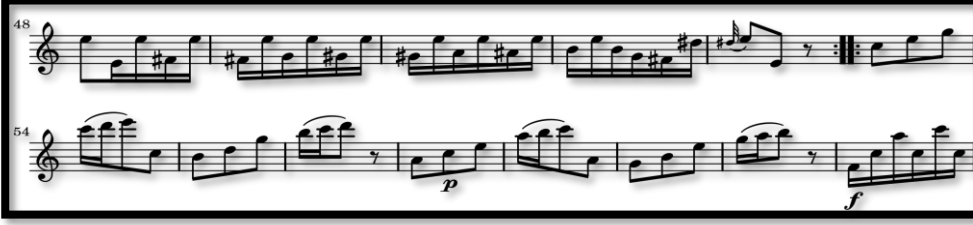
Şekil 12. C. P. E. Bach Sonata İn A Minör Solo Flute Allegro 1-6.ölçüler.

Yukarıda gösterilmiş olan 3.bölümün girişinde, bağlı notalar ve 8'lik bağlı olmayan notalar görülmektedir. Bağlı olmayan 8'lik notaların, daha kısa yani staccato gibi icra edilmesi müziğin daha net aktarılmasında yardımcı olacaktır. Bölümün 5.ölçüsündeki 8'lik la notasından sonra gelen 16'lık 3.oktav do nota atlayışları, bu bölümde görülmektedir. Bu pasajların temiz olarak icrası önemlidir ve özellikle yavaş ritimde çalışmaya başlayıp, sonrasında Allegro ritmine ulaşılmalıdır.

Şekil 13. C. P. E. Bach Sonata İn A Minör Solo Flute Allegro 34-40. Ölçüler.

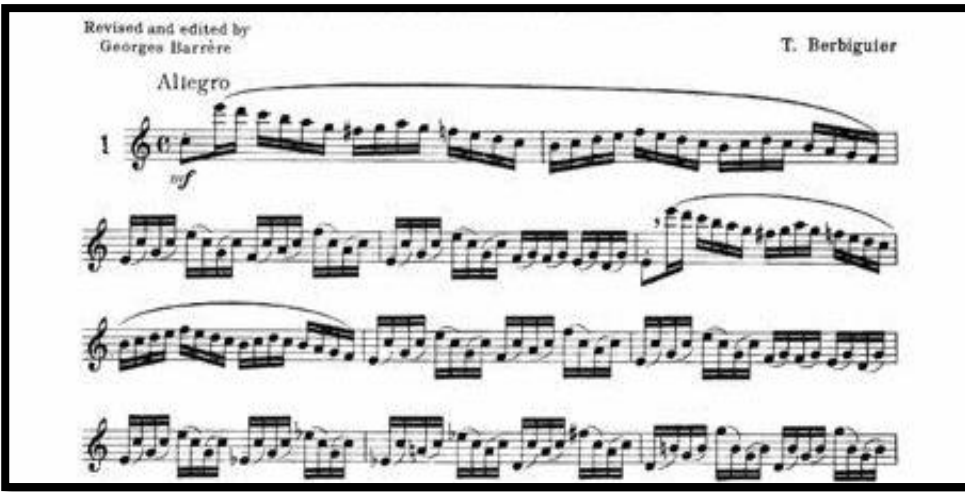
Yukarıda gösterilmiş olan bu pasajda, Allegro bölümünün girişindeki 8'lik bağlı olmayan notaların aksine, burada 8'lik notalar bağlı bir şekilde yazılmıştır. Onun ardından gelen 16'lık iki bağlı, üç bağlı ve bağlı olmayan notalar, müziğin akışını bozmaksızın temiz ve sürükleyici bir şekilde icra edilmelidir.

Şekil 14. C. P. E. Bach Sonata İn A Minör Solo Flute Allegro 48-62.ölçüler.

Yukarıda gösterilen Allegro bölümünün 48-49-50. ölçülerinde, bu sefer bas yürüyüşleri görülmektedir. Mi, fa diyez, fa diyez, sol, sol diyez, sol diyez, la, la diyez ve sonrasında si notasına bağlanmaktadır. Göze çarpan bu kromatik nota yürüyüşündeki notalar, sabit devam eden üst mi notasına göre daha forte bir nüansda çalınmalıdır ve yürüyüş daha net duyurulmalıdır.

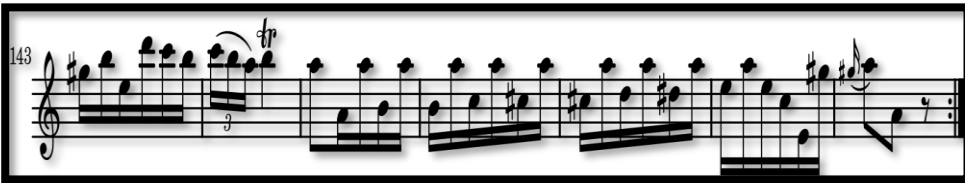
Bölümün 53. ölçüsünde ton değişikliği görülmektedir. Ton değişikliğiyle eser aynı ritimde ve aynı süre değerleriyle en başta olduğu gibi devam etse dahi, sonata farklı bir yere taşımaktadır. Bu ton değişikliğinden sonra da, ani nüans değişiklikleri göze çarpmaktadır. Aşağıda Allegro bölümünün 16'lık iki bağlı iki dilli ve 16'lık bağlı notalarıyla ilgili çalışmalar sunulmuştur.

Şekil 15.16'lık nota çalışması.

Kaynak: Tranquille Berbiguier Flüt Metodu 1 Numaralı etüt.

Aşağıda gösterilen sonatın sonlarına doğru 16'lık nota akışları devam etmektedir. 145.ölçünün la, si notalarıyla yukarıya doğru devam eden nota yürüyüşünü ve nota yürüyüşüyle birlikte yükselen nüansı oldukça net ve belirgin bir şekilde icra etmek gerekmektedir. Sonat, oldukça güçlü ve gösterişli bir şekilde bitirilmelidir.

Şekil 16. C. P. E. Bach Sonata İn A Minör Solo Flute Allegro 143-149.Ölçüleri.

SONUÇ

Barok dönemden Klasik döneme geçiş sürecinde yaşamış ve bestelerini yapmış olan C. P. E. Bach, dönemin en önemli bestecilerinden olmuştur ve önemli döneme geçişte, besteleriyle yön vermiştir. C. P. E. Bach'ın, flüt için bestelediği La minör solo flüt sonatının müzikal ve teknik açıdan incelendiği bu makalede, icracılara eser hakkında müzikal ve teknik açıdan bilgiler verilmiştir. Bu eseri icracını daha anlaşılır, bestecinin anlatım dilini daha rahat aktarabilmeleri için egzersizler sunulmuştur.

C.P.E. Bach, anlatmak istediklerini kuralların ve sınırlılıkların içine hapsetmek istemez. Bestelerindeki özgür ifadesi ve duygu yelpazesi oldukça net görülür. Bu sebeptendir ki, her enstrüman için besteleri repertuarlarında yerini almaktadır. Klasik müziğe geçiş döneminde bestelediği bu sonatla, bölümler arasındaki döneme özgün yaygın kullanım olan hızlı-yavaş-hızlı tempo düzeni yerine, yavaş-hızlı-hızlı tempo düzeni kullanmasıyla sonat formuna farklı bir yapı kazandırmıştır.

KAYNAKÇA

- Büke,A. (2012). *Bach Yaşamı ve Eserleri*, Kabalcı Yayıncılık, İstanbul.
- Çelik,B.(2021). “Flütün 17.Yüzyıl ve 20.Yüzyıl Arası Oda Müziğinde Gelişim Süreci”, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Eskişehir.
- Dik,C. (2006). “Barok Dönemde Flüt Müziği”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Üflemeli ve Vurmalı Anasanat Dalı, İstanbul.
- Gösterişli,N.(2019). “18. Yüzyıl Flüt Repertuarı”, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Eskişehir.
- İlyasoğlu,E.(1994). *Zaman İçinde Müzik*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Jaçe,E.(2019). “Barok Dönem ve Klasik Dönem Flüt Konçertolarının Dil Tekniği Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Üflemeli Ve Vurmalı Çalgılar Anasanat Dalı, Ankara.
- Önver Zafer,Ç. (2016) “W.A.Mozart’ın Sol Majör ve Re Majör Flüt Konçertolarına Genel Bir Bakış”, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 18(2).
- Pirgon, Y. (2017), “Rasyonalizmden Sezgiselliğe geçiş; Sturm Und Drang Akımı ve Carl Philipp Emanuel Bach’ın Klavyeli Çalgılar Sonatlarına Genel Bir Bakış”, Ekev Akademi Dergisi, Cilt 71(1).
- Powers, D. (2002) *C. P. E. Bach*, Taylor and Francis Group, New York.
- Tilif,İ. (2019) “Bach’ın BWV 1004 Chaconne İsimli Eserinin Keman Yorumuna Dayalı İncelenmesi”, Konservatoryum Dergisi, Cilt 3 (2).